

Силабус
освітнього компоненту
Педагогіка загальна та спеціальна
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма: Логопедія.

Спеціальність: А6 Спеціальна освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Федоренко Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри прикладної психології та логопедії
Посилання на сайт	
Контактний тел.	068-118-64-64
E-mail викладача:	fedorenkosvit@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок-четвер: 14.00-17.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

для денної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
8/240	40	40	160	Залік, екзамен

для заочної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
8/240	16	8	216	Залік, екзамен

Семестр: осінній, весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: педагогіка, освіта, дидактика, теорія виховання, особи з особливими освітніми потребами, спеціальна освіта, інклюзивне навчання, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, корекційна психопедагогіка, логопедія, ортопедагогіка, аутологія.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка загальна та спеціальна» є отримання фундаментальних знань та практичних навичок у галузі загальної і спеціальної педагогіки, що дозволять здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ефективно працювати з особами з особливими освітніми потребами, приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень та ціннісних орієнтирів нашої держави.

Предметом даної дисципліни є основи теорії і практики навчання та виховання.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

Та демонструвати такі **результати навчання:**

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

РН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РНУ18. Демонструвати на основі загальноєвропейських цінностей соціально свідому та відповідальну поведінку, слідувати деонтологічним принципам, гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності задля досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР 4 та ЦСР 10).

РНУ20. Застосовувати у професійній діяльності знання про основні механізми спрямованої соціалізації людини, навчання та виховання, закономірності та особливості розвитку моторики, мовлення в онто- та дизонтогенезі задля забезпечення ефективної корекційної роботи з особами з особливими освітніми потребами.

Зміст курсу

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Педагогіка як наука, об'єкт, предмет, функції та її завдання.

Педагогіка – наука про виховання. Об'єкт, предмет, функції і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогічної науки з іншими науками. Поняття про методологію педагогіки і її рівні. Філософські основи педагогіки. Конкретно-методологічні принципи педагогічних досліджень. Організація педагогічного дослідження. Система методів і методика педагогічного дослідження.

Тема 2. Загальні закономірності розвитку особистості.

Поняття «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Розвиток, виховання і формування особистості. Діяльність як фактор розвитку. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку. Вікова періодизація. Врахування індивідуальних особливостей.

Змістовий модуль 2. Педагогічний процес та використання інновацій в освіті.

Тема 3. Цілісність педагогічного процесу.

Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу: елементи та їх характеристика. Фактори, що впливають на цілісність педагогічного процесу. Ієрархія цілей у педагогіці. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Тема 4. Інновації в педагогіці.

Поняття інновації. Типи інновацій в освіті. Інноваційна та гуманістична педагогіка. Переваги використання інновацій в освіті. Виклики та перешкоди при впровадженні інновацій в освіті. Роль вчителя у використанні інновацій в освіті. Перспективи розвитку інновацій в освіті.

Змістовий модуль 3. Дидактика як педагогічна теорія навчання.

Тема 5. Дидактика як теорія освіти і навчання.

Загальне поняття про дидактику. Предмет і завдання дидактики. Основні дидактичні концепції. Становлення сучасної дидактичної системи. Процес навчання як цілісна система. Поняття процесу навчання, його структура. Функції процесу навчання. Структура діяльності вчителя в освітньому процесі. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання. Діяльність учителя і учня в різних видах навчання.

Тема 6. Загальні принципи, методи та засоби навчання.

Принципи навчання як дидактична категорія. Закони і закономірності навчання. Характеристика принципів навчання. Загальні методи навчання. Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання: методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання навчальної діяльності учнів у процесі навчання; контролю і самоконтролю в навчанні. Проблема оптимального вибору методів навчання. Поняття засобів навчання та їх класифікація.

Змістовий модуль 4. Організаційні форми навчання та сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень.

Тема 7. Організаційні форми навчання.

Поняття про форми організації навчального процесу в закладах освіти. Функції форм навчання. Форми організації навчання та їх розвиток у дидактиці. Форми організації навчання в закладі дошкільної освіти. Форми організації навчання в закладі загальної середньої освіти. Урок – основна форма організації навчання в школі. Позаурочні форми навчання.

Тема 8. Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень.

Суть контролю навчання як дидактичного поняття. Методи і форми контролю. Стратегії оцінювання. Види оцінювання. Формувальне оцінювання (або оцінювання для навчання). Порівняння формувального та традиційного (підсумкового) оцінювання. Переваги формувального оцінювання. Методи оцінювання. Рефлексія та взаємооцінювання. Диференційоване навчання: рівні диференціації, навчання обдарованих дітей, проблема освітніх труднощів у навчанні.

Змістовий модуль 5. Теоретичні засади виховання.

Тема 9. Проблема мети і завдань виховання.

Виховання як педагогічне явище. Сутність і зміст процесу виховання. Закономірності, рушійні сили і принципи виховання. Напрями виховання. Суспільна спрямованість виховання. Зв'язок виховання з життям, працею.

Опора на позитивне у дитини. Гуманізація виховання. Індивідуальний підхід. Єдність виховних впливів.

Тема 10. Загальні методи, прийоми і засоби виховного впливу на особистість.

Поняття про сутність методів, прийомів і засобів виховання. Умови, що визначають вибір методів виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості, або методи переконань. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання. Система засобів виховання. Засоби всебічного розвитку особистості. Взаємозв'язок методів і засобів виховання.

Змістовий модуль 6. Теоретичні засади виховання.

Тема 11. Форми організації виховного процесу.

Технологія виховання. Педагогічна майстерність, етика і такт. Загальна характеристика форм виховання та їх класифікація. Основні дії педагога при організації виховного процесу. Вибір форм виховання.

Тема 12. Виховання особистості в колективі.

Поняття колективу і його види. Дитячий виховний колектив, його основні аспекти. Структура виховного колективу в школі. Найважливіші педагогічні функції, стадії і перспективи розвитку виховного учнівського колективу. Методичні основи виховання учнівського колективу. Самодіяльні групи і «неформальні» об'єднання.

Змістовий модуль 7. Виховання – як чинник соціалізації.

Тема 13. Основи сімейного виховання.

Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Особливості і перспективи розвитку сучасної сім'ї. Вплив атмосфери сімейного життя на процес і результат виховання особистості. Взаємозв'язок закладу освіти та вчителів з сім'єю дитини. Форми та методи роботи вчителя з батьками учнів та вихованців.

Тема 14. Основи національного виховання.

Сутність і особливості національного виховання. Принципи національного виховання. Національне виховання як фактор цілісного формування особистості. Основні напрями національного виховання. Система безперервного національного виховання. Основні шляхи реалізації національного виховання.

Змістовий модуль 8. Теоретичні засади педагогічного менеджменту.

Тема 15. Педагогічний менеджмент.

Педагогічний менеджмент як теорія і практика управління освітніми системами. Стан і тенденції розвитку системи освіти у сучасному суспільстві. Сутність, мета та особливості управління освітою. Основні принципи системи управління освітою.

Тема 16. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладах освіти.

Закон «Про освіту». Основні положення Законів «Про дошкільну освіту» та «Про повну загальну середню освіту». Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Постанови Кабінет Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» та «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах освіти».

Змістовий модуль 9. Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання

Тема 17. Предмет, завдання спеціальної педагогіки

Об'єкт, предмет, мета й завдання спеціальної педагогіки. Категоріально-понятійний апарат спеціальної педагогіки. Галузі спеціальної педагогіки. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками. Методологічні й теоретичні основи спеціальної педагогіки. Принципи спеціальної педагогіки. Методи дослідження у спеціальній педагогіці.

Тема 18. Історичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки

Історичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки в країнах Європи, Азії, Америки. Історія становлення та розвитку спеціальної освіти в Україні. Сучасний стан розвитку спеціальної освіти в Україні. Впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами як вимога часу.

Змістовий модуль 10. Сучасні підходи до класифікації порушень психофізичного розвитку дітей та спеціальна освіта осіб з особливими освітніми потребами

Тема 19. Педагогічна типологія дітей з особливими освітніми потребами

Закономірності психофізичного розвитку дитини. Загальна характеристика критичних періодів розвитку. Сучасні підходи до проблеми періодизації розвитку дитини. Вікові показники та особливості нервово-психічного розвитку дитини. Причини виникнення порушень у розвитку дитини. Тератогенні фактори середовища. Шкідливий вплив важких металів на організм дитини. Шкідливий вплив куріння, лікарських препаратів, алкоголю, наркотиків на організм дитини. Вплив віл-інфекції на організм дитини.

Діти з особливими освітніми потребами: медична модель, соціальна модель; категорії дітей з ООП; категорії особливих освітніх потреб (труднощів), рівні підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Тема 20. Медичні та психолого-педагогічні аспекти організації розвитку, реабілітації, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами

Служба раннього втручання: завдання, принципи організації, технології.

Освіта дітей з особливими освітніми потребами: сучасні тенденції, проблеми, перспективи.

Система корекційного виховання у спеціальних закладах дошкільної освіти.

Система корекційного навчання та виховання у спеціальних закладах середньої освіти.

Сучасні тенденції інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти.

Змістовий модуль 11. Сурдопедагогіка

Тема 21. Загальні основи сурдопедагогіки

Предмет, завдання сурдопедагогіки. Зв'язок сурдопедагогіки з іншими науками. Історія розвитку поглядів на виховання та навчання дітей з порушеннями слуху. Вплив зниження слуху на загальний розвиток дітей. Педагогічна класифікація дітей з порушеннями слухової функції. Особливості розвитку осіб з порушеннями слухової функції.

Тема 22. Основи сурдодидактики.

Спеціальна освіта дітей з порушеннями слуху. Білінгвістичний підхід у сурдопедагогіці. Педагогічна система навчання дітей з порушеннями слуху на основі словесного мовлення. Верботональна система навчання дітей, що нечують. Засоби компенсації порушеного слуху. Спеціальні технічні засоби для дітей з порушеннями слуху. Професійна освіта й соціальна адаптація осіб з порушеним слухом. Кохлеарна імплантація в реабілітації осіб з порушенням слуху. Теорія та практика виховання дітей з порушеннями слухової функції.

Змістовий модуль 12. Тифлопедагогіка

Тема 23. Загальні питання тифлопедагогіки

Тифлопедагогіка як наука: об'єкт, предмет та завдання тифлопедагогіки. З історії тифлопедагогіки. Зв'язок тифлопедагогіки з іншими науками. Види порушення зору; причини й наслідки порушень зору. Організація допомоги дітям з порушеним зором в Україні. Допомога у системі охорони здоров'я, системі соціального захисту, в системі освіти.

Тема 24. Основи тифлодидактики

Особливості розвитку осіб з порушеннями зорової функції. Процес, принципи та методи навчання в школах для дітей з порушеним зором. Підручники та засоби навчання дітей з порушеним зором. Тифлотехнічні засоби компенсації порушених функцій зорового аналізатора. Виховання дітей з порушеним зором. Професійне навчання, профорієнтація, професійна освіта й трудова діяльність осіб з порушеним зором.

Змістовий модуль 13. Корекційна психопедагогіка

Тема 25. Загальні основи корекційної психопедагогіки

Предмет, завдання та принципи, методи корекційної психопедагогіки. Завдання спеціального дошкільного виховання та система спеціальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Теорія освіти та навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Особливості фізичного та психічного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Затримка психічного розвитку як педагогічна проблема (труднощі у навчанні). Загальна характеристика осіб із труднощами у навчанні. Форми затримки психічного розвитку у дітей. Особливості психічного розвитку дітей,

які мають труднощі у навчанні. Особливості корекційно-компенсаторної роботи з дітьми, які мають труднощі у навчанні.

Тема 26. Система освітніх закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Освітні заклади для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Корекційно-виховна спрямованість педагогічного процесу у спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Своєрідність процесу навчання, принципи, зміст, методи навчання та форми організації навчально-виховної і корекційної роботи у спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Трудове виховання та професійно-трудова підготовка учнів спеціальної школи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Змістовий модуль 14. Аутологія.

Тема 27. Загальна характеристика осіб з первазивними порушеннями.

Аутологія: визначення, предмет, об'єкт, мета, завдання, актуальні проблеми. Аутологія як міждисциплінарна галузь наукового знання і практики: внутрішньосистемні і міжсистемні зв'язки з іншими науками. Історія вивчення аутизму як самостійного порушення розвитку. Внесок українських вчених-дефектологів у світовий науковий простір дослідження проблеми РАС. Причини, мозкові механізми РАС: генетичні зміни, соціальні умови, порушення нейропсихологічних систем як фундаментальні причини аутичного розладу. Класифікація розладів аутистичного спектра.

Тема 28. Стратегії і тактики допомоги дітям з РАС.

Клінічні прояви аутизму, ознаки та симптоми порушення розвитку. Механізми порушення розвитку за аутичним типом. Скринінгові дослідження розладів за аутичним типом. Інтенсифікація корекції розвитку дітей з РАС як психолого-педагогічна проблема. Стратегії і тактики допомоги дітям з РАС. Сучасні підходи до корекції порушень аутичного спектра. Психолого-педагогічна корекція розладів аутичного спектра.

Змістовий модуль 15. Ортопедагогіка

Тема 29. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату

Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату. Історія ортопедагогіки. Визначення, причини, рухові та мовленнєві порушення при дитячому церебральному паралічі. Системний підхід до корекційно-педагогічної роботи при порушеннях опорно-рухового апарату. Профорієнтація дітей при порушеннях опорно-рухового апарату.

Тема 30. Спеціальна освіта осіб з гіперкінетичними розладами

Загальна характеристика осіб з гіперкінетичними розладами. Визначення, причини, рухові та мовленнєві порушення при гіперкінетичних розладах. Профорієнтація осіб з гіперкінетичними розладами.

Змістовий модуль 16. Логопедагогіка

Тема 31. Спеціальна освіта дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Загальна характеристика порушень мовлення
Психолого-педагогічна характеристика дітей з мовленнєвими порушеннями. Основні види логопедичної допомоги дітям, які мають мовленнєві порушення. Спеціальні школи та заклади дошкільної освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Тема 32. Спеціальна освіта осіб зі складними і множинними порушеннями розвитку.

Поняття про складне порушення розвитку. Характеристика складних і множинних порушень розвитку. Психолого-педагогічна характеристика та класифікація осіб зі складними і множинними порушеннями розвитку. Завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини зі складним порушеннями. Шляхи й способи організації спеціальної освіти для осіб зі складними порушеннями в розвитку.

Методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекції із застосуванням технологій дистанційного навчання; бесіда, обговорення, пояснення;
- *наочні*: ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: інтелектуальні розминки (головоломки), робота в групах («team building»), case-study; цифрові вправи та ігри (з використанням платформ та вебдодатків Baamboozle, Wordwall, Learningapps тощо); інсценування;

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

- Безпека. З урахуванням воєнного стану в країні, робимо акцент на дотриманні правил поведінки на час небезпеки (ракетні обстріли) та сигналу тривоги. Важливо, перейти в найближче укриття або застосувати «правило 2 стін», аби зберегти своє життя. Якщо під час заняття звучить повітряна тривога, робота припиняється і формат заняття переходить в асинхронний режим. За

можливістю повідомити про свій стан. Після закінчення сигналу про небезпеку - повертаємось на заняття, у відповідності до розкладу.

- Відвідування занять. Присутність на всіх заняттях (лекції та практичні заняття), підсумковому модульному контролі є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи (окрім випадків з поважної причини).

- Дедлайн та відпрацювання пропусків. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини відбувається у будь-який час, зручний для викладача, у т. ч. згідно з графіком індивідуальних консультацій. Здобувачам, які пропустили заняття з вагомих причин, може бути надана можливість доопрацювати пропущений матеріал через додаткові консультації, домашні завдання або інші методи, визначені викладачем. Дедлайн встановлюється викладачем та повідомляється здобувачам вищої освіти заздалегідь до їх виконання. Студенти несуть відповідальність за своєчасне відправлення завдань та проєктів.

- Академічна доброчесність та етика навчання. Здобувачі вищої освіти повинні підтримувати високі стандарти академічної доброчесності. Це включає в себе заборону плагіату будь-якої форми, включаючи копіювання тексту, ідей або матеріалів інших авторів без належного посилання. Порушення академічної доброчесності може мати серйозні наслідки, включаючи зниження балів, відмову у прийнятих завданнях, чи навіть виключення з курсу або навчального закладу, в залежності від порушення важкості.

Здобувачам слід володіти повагою до інших членів навчального процесу. Недостойна поведінка, включаючи образи, дискримінацію та насильство, не припустимі!

- Активна взаємодія. Основною платформою для нашої співпраці є MOODLE <https://edu.bdpu.org/>. Для більш комфортної взаємодії в межах дисципліни створено Telegram-групу. В якій Ви можете активно брати участь в обговореннях та діалогах, робити запити, коментувати інформацію задля збагачення навчального процесу. Ділитися своїми враженнями та емоціями!

ПОЛІТИКА ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ГШІ)

Застосування генеративного ШІ у цьому курсі регулюється Політикою використання ШІ в освітньому процесі БДПУ (Наказ № 39 від 18.09.2025, рішення Вченої ради від 11.09.2025).

Режим використання: дозволено з обмеженнями

У межах цього курсу дозволяється відповідальне використання ГШІ лише для:

- структурування плану написання робіт;

- лексичного покращення тексту;
- підбору джерел (за умови обов'язкової перевірки достовірності).

Заборонено використання ГШІ для:

- повного генерування текстів робіт або розділів;
- автоматичного створення аналітичних висновків.

Усі випадки використання ШІ мають бути відкрито задекларовані у письмових роботах згідно зі стандартом GAIDeT (<https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>).

Обмеження в контрольованому середовищі

Під час виконання контрольованих оцінювань (іспити, тестування, захисти, практикуми), використання ГШІ заборонено.

Порушення цього правила може вважатися порушенням академічної доброчесності і тягне за собою відповідні наслідки згідно з Кодексом БДПУ.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Наявність технічного обладнання (комп'ютер, ноутбук, інтернет-з'єднання та інші пристрої), опорні конспекти лекцій (презентації); ілюстративні (відео) матеріали, робота на платформах та вебсервісах (Zoom, Moodle, ChatGPT, Learningapps, Canva, Jamboard, Miro).

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль може проводитися у формі фіксованих виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань (з науковими повідомленнями, рефератами), письмового експрес-контролю, перевірки конспектів занять, розв'язання та моделювання професійно зорієнтованих ситуацій, підготовки творчих проєктів, а також у формі тестування. Нарахування рейтингових балів за формами поточного контролю здійснюється за такими *критеріями оцінювання* як: повнота та логічність знань, володіння понятійним апаратом, вміння аргументувати та робити власні висновки; враховується характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); глибина знань, їх зв'язок з практикою, інтегрування з суміжними дисциплінами; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, вміння планувати діяльність відповідно до програмових вимог, добирати ефективні методи та прийоми відповідно до поставлених завдань, творчо підходити до розв'язання професійно зорієнтованих ситуацій.

№ п/п	Види робіт	Кількість балів
1	Рейтингове оцінювання курсу аудиторних занять та самостійної роботи:	
1.1	Підготовка фіксованого виступу	1-5 балів

1.2	Участь у обговоренні питань плану аудиторних занять	1-5 балів
1.3	Використання додаткових літературних джерел, анотації статей	1-5 балів
1.4	Підготовка реферату	1-5 балів
1.5	Підготовка наукового повідомлення	1-5 балів
1.6	Самостійне опрацювання окремих питань	1-5 балів
1.7	Тестування	1-5 балів
1.8	Перевірка зошита (конспектів)	1-5 балів
2	Форми модульного контролю:	
2.1	Глибоке розкриття всіх питань	5 балів
2.2	Повна, коротка відповідь	4 бали
2.3	Коротка відповідь з кількома помилками	3 бали
2.4	Неповна відповідь	2 бали
2.5	Неповна відповідь зі значною кількістю недоліків	1 бал
2.6	Незадовільна відповідь	0 балів
2.7	Модульна контрольна робота	40 балів

Форми і зміст поточного контролю з кожного змістового модуля визначаються в навчально-методичному забезпеченні.

Мінімальний прохідний бал допущення до заліку - 35.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку, екзамену.

Максимальна кількість балів, що нараховується за залік - 100 балів.

Мінімальний прохідний бал допущення до екзамену 25.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен – 50 балів.

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах оцінкам за шкалою ЄКТС

Сума балів за університетською шкалою	Оцінка ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені результати оцінювання:

90–100 балів «А» – здобувач вищої освіти виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

78–89 балів «В» – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

65–77 балів «С» – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

58–64 бали «D» – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

50–57 бали «Е» – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

35–49 балів «FX» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

1–34 бали «F» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. Дитина з труднощами у навчанні в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник. 2019. К: ДІА, 148 с.

2. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олігофренопедагогіки. Київ. Знання. 2007. 228 с. 15.

3. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник] / Т.М. Дегтяренко, Л.С. Вавіна. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.

4. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В. В. Бондаря, В. М. Синьова. К.: МП Леся, 2018. 528 с.

5. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
6. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки : навчальний посібник / за ред. Ю. Д. Бойчука Х.: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 338 с.
7. Пахомова Н.Г. Актуальні проблеми спеціальної освіти : навч. посіб. Полтава : АСМІ, 2018. 329 с.
8. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією: навч. посібник для студ.; Полт. нац. ун-т ім. В.Г.Короленка. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с.
9. Рацул А. Б. Педагогіка: інформаційний виклад : навчальний посібник. Київ : Слово, 2016. 344 с.
10. Ревуцька О.В., Литвиченко Д.С., Лазаренко В.О., Черних Л.В. Активне навчання як педагогічна підтримка дітей із порушенням зору. стор. 18-25. Proceedings of the International Conference «Recent advances in science» (february 15-16, 2023, boston, usa). Iiu. 2023. 58.
11. Синьова Є.П., Федоренко С. В. Тифлопедагогіка: підручник. К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. 423 с.
12. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с
13. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина I. / І. В. Середа, В. А. Кисличенко. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 164 с.
14. Тарасун В.В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. К.: «Каравела», 2017. 316 с.
15. Тельчарова О. П. Педагогіка раннього дитинства : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во Іванченка І. С, 2017. 229 с.
16. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки : навчальний посібник. Харків : Діса плюс, 2015. 354 с.
17. Федоренко С.В. Тифлодидактика: навч. посібник. Київ, 2009. 126 с.
18. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогіки спеціальностей. Київ : Кондор, 2016. 390 с.
19. Bazyma N., Fihol N., Malyna O., Serheieva V., Lopatina H., Koropatova O. Psychological-Pedagogical Components of the Children's Speech Environment With Autistic Disorders of Senior Preschool Age. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 14(1Sup1), 2022, 258–274.
20. Vorotyntseva O., Pozniak O., Voitenko A., Lopatina H., Huz I., Husieva T. The Preparation of Specialists for the Realization of Individual Education Path of Children with Special Educational Needs: Neuropedagogical Aspects. *BRAIN. Broad Research In Artificial Intelligence And Neuroscience*, 13(2), 2022, 97–112.

21. Lyndina, Y., Martynyuk, Z., Tovstohan, V., Babichenko, A., Mytsyk, H., & Samoilenko, I. (2023). Psychological and Pedagogical Technologies in Working with Children with Special Educational Needs: Neuropedagogical Aspect. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 14(1), 302–318. <https://doi.org/10.18662/brain/14.1/421>

Додаткові

1. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2012. С. 15-22.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.

3. Козинець О. В., Линдіна Є. Ю. Ретроспективний аналіз логопедичної допомоги дітям із порушеннями інтелектуального розвитку. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2020. С. 108-117.

4. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. К.: «АТОПОЛ», 2010. 96 с.

5. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : у 3-х частинах : ч. 3 : навчальний посібник. Київ : Слово, 2016. 376 с.

6. Ревуцька О.В. Пархоменко М.В. Інноваційний потенціал здоров'язбережувальних педагогічних технологій в спеціальній освіті. Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науковопрактичної конференції «Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти» / За загальною редакцією Ю.Д. Бойчука. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. 629 с. стор. 186-191.

7. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 248 с.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека БДПУ. Доступно: <http://edu.bdpu.org>
2. Волкова Н. П. Педагогічка. Доступно: <https://cutt.ly/Uwy90CUM>
3. Зайченко І. В. Педагогіка. Доступно: <https://cutt.ly/PCF0L0Q>
4. МОН. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Ревуцька О.В. Литвиченко Д.С. Європейська практика застосування комплексної допомоги особам з розладами аутистичного спектру <https://drive.google.com/file/d/11GYPiYzyPZCSaq4j8KSnWWNlosIxCvov/view>
6. Чайка В. М. Основи дидактики. Доступно: <https://cutt.ly/aCF9m4v>